ל) כתובות כב: יבמות קטזנדרים לא. לקמן פט:,

יו) כמוכות כב. יכנות קטו נדרים לא. לקמן פט:, ב) קדושין מג:, ג) [תוספתא

פ"ד ע"ש], ד) נדפו"ר. רנ,

ה) עירובין עג: עט: נדרים פח:, 1) ב"מ יב:, 1) [פסחים

ל: וש"ל], ה) [דברים כד], ט) ל"ל משלחה. רש"ל, י) בד"ה רב ששת, יה) כד"ה

אינה ולשון חוס' לקוח מרש"י בקדושין דף מג:, יב) [וע"ע תוס' יבמוח קיג: ד"ה ילתה

ותוס' קדושין מג: ד"ה וכל שחינה], יג) פי' מבר שית עד בר עשר, יד) בדנפשיה. רש"ש,

גליון הש"ם

. גבו' כל דתקון רבגן. פסחיכ דף לט: ודף קטז: ויומל

לף לט. יון קטו. ייתנו לף לל. ע"ו לף לד. בכורות לף נד.: רש"ר ד"ה היא ואביה וכו' היא מהוה את

עצמה. לא זכיתי להבין מה

עצבות. כל וכיתי ניהכין מה דנקט רש"י היא מהוה עלמה דמזה ליכא ראיה כ"כ לדהכא

לייעל דהתם כיון דהקדושין היו בקטנות מהוה ג"כ הגירושין בקטנות וכדאמרי

גבי חרש (ביבמות קיב:)

גם מועם (פיכנות קיב.) כשם שכנס ברמיזה וכו'. והא באמת גם בקדשה אביה

ונתייתמה מקבלת גיטה א"כ

למאי נקט רש"י שפת יתר היא מהוה עלמה. וה' יאיר

עיני: תד"ה נערה המאורםה כו' דה"ה קמנה. ע' לקמן ד'

פה ע"א חד"ה חניתוה:

כד א מיי׳ פ״ד מהלי מרומות הל״ו: כה ב מיי׳ פי״ב מהלי גירושין הל״ב ד ופ״ד מהלי אישות הלי"ג [ופט"ז שם הכ"ו] סמג עשין מח מוש"ע אה"ע סיי יו סעיי ב: בו ג מייי פי"ב מהלי גירושין הל"ה סמג שם

מוש"ע שם ומי קמא סעי נו ומי קנב סעי ב: בז ד מיי פ"ב מהל' גירושין הלי"ח סמג שם טוש"ע יאני מו פנוג עם פוע ע אה"ע סי' קמא סעי' ב: בח ה ו מיי' שם הלי"ט :ו "טוש"ע שם סעי

ומתנה הל"ז סמג עשין המלי זמיה פב טוש"ע חו"מ סי' רמג סעי טו: סעי טו: ל ח מיי פ״א מהל׳ עירובין

הלי"ז סמג עשין מד"ס א טוש"ע או"ח סי שסו סעי לא ט מיי׳ שם הל״כ טוש״ע

→)@(~

פסקי רי"ד השמד שנו אבל שלא בשעת השמד לא היה צריך לשנות אלא שנים שיאמרו בפנינו קבל וכיון דקי״ל דהלכה כר״ אלעזר אין הלכה כרב חסדא שגם רב חסדא לא אמר אלא אליבא דר׳ מאיר דאמר עדי מסירה. ומהכא מוכח דבעי ר׳ אלעזר עידי מסירה אע״ג ר' אלעזר עידי מסירה אע"ג דאיכא עידי חתימה: איתמר בעל אומר לגירושין ושליח אומר לגירושין. פי' שליח להולכה הוא והיא אומרת נתן לי ואכד ממני א״ר יוחנן הוי דבר שבערוה ואין דבר שבערוה פחות משנים ואינה מגורשת ואמאי וניהמניה לשליי פי׳ דשליח להולכה נאמן ואינו צריך עידי מסירה כ״א האשה ושליח לקבלה מי קא נפיק גיטא מתותי ידיה דשליח דליהימניה וליהמניה לבעל דאמר ר' חייא בר אביז א״ר יוחנז בעל שאמר אבין א די יוזונן בעל שאמו גירשתי את אשתי נאמן מי קאמר גירשתי פי׳ אילו הוה . אמר נתתי גט לאשתי הוה אמו נומני גם לאשוני וווה נאמן דמה לו לשקר הרי בידו לגרשה אלא הוא אומר שנתנו לשליח להולכה ולא ידענו אם נתנו השליח לאשה ונימא חזקה שליח עושה שליחותו דאמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם ומת שלוחו אסור בכל הנשים שבעולם חזקה שליח עושה שליחותו ה"מ לחומרא אבל לקולא לא וליהמנה רב המנונא האשה שאמרה לבעלה גירשתני נאמנת לבעלה גיו שותי נאמנו חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה הני מילי היכא דליכא איויש אחריוא איניש אחרינא דמסייע לה מעיזה ומעיזה עיין מילתיה דרב המנונא בפ' האשה שנתאלמנה (כתובות כב:) ולקמן בסוף פ' המגרש (פט:) כתב ר"י ז"ל וכיון . ראמרי׳ חזקה שליח עושה שליחותו לחומרא אי בעלה שליוותו לווומו אי בעלוה. כהן היא איתסרא עליה. לעלמא לא שרייה עד דיהיב לה גיטא אחרינא ואי מיית ועדיין לא יהיב גיטא אחרינא אסירא לכהן ואי אית לה יבם חולצת ולא מתיבמת עיין פתרון משנה זו בפ׳ האיש מקדש: **כותני'** נערה

המאורסה היא ואביה מקבלין את גיטה ר' יהודה אומר אין

שתי ידים זוכות כאחת אלא

הני מילי לחומרא אבל לקולא לא. ואפי׳ לרג ששת דאמר נפרק בכל מערבין (עירובין דף לב.) דבשל תורה נמי חזקה שליח עושה שליחותו הני מילי במקום שאם לא יעשה שליחותו יבא המשלח לידי עבירה אם יסמוך על השליח אבל כאן אם לא יתן גט או לא

יהדש שלא יבא המשלח לידי עבירה בשביל כך מודה רב ששת דחין חוקה שליח עושה שליחותו לקולה ושסי הארכתי: בערה המאורםה היא ואביה בו'. פירש נקונטרס דוקא נערה אבל קטנה דוקא אביה ולא היא אם יש לה אב והא דאמר בגמרא רבנן סברי יד יתירא זכי לה רחמנא היינו יד עלמה שניתוסף לה כשהיא נערה דכשהיתה קטנה לא היה לה יד כי אם יד אב ושוב הגיה רש"י בפ"ב דקידושין (דף מג:) 6 דה"ה קטנה והא דנקט נערה להודיעך כח דרבי יהודה א וכן עיקר והביא ראיה רבינו ילחק ב"ר מאיר דבפרק שני דקדושין (דף מד:) פריך לרב נחמן דחמר חין נערה עושה שליח לקבל גיטה מיד בעלה מהא דתנן קטנה שאמרה התקבל לי גיטי אינו גט עד שיגיע גט לידה הא נערה הרי זה גט ומשני כשאין לה אב אבל מעיקרא סלקא דעתן דאיירי כשיש לה אב ואפילו הכי קתני עד שיגיע גט לידה ש"מ דאף אם יש לה אב אם הגיע גט לידה מגורשת והא דאמרי׳ בגמרא יד יתירא זכי לה רחמנא היינו יד האב דיד עלמה עיקר שיש לה בבגרות ב ולא ניתן לה יד האב לבטל כח ידה ור' יהודה סבר דבטל כח ידה וניתן לה יד האנ: ובל שאינה יכולה לשמור את גימה בו׳. פי׳ בקונטרסים אפילו על ידי אביה דהא שוטה היא וא"ר (א) ילחק ושלחה מביתו מי שמשלחה ואינה חוזרת וכן בפרק חרש (יבמות דף קיג:) ג ור"ת מפרש דעל ידי אביה מתגרשת אע"ג שאינה יודעת לשמור את גיטה "ומזכה להם ע"י בנו ובתו הגדולים וע"י עבדו והורה כך הלכה למעשה דהא לר׳ ושפחתו העברים יהאי שפחה היכי דמי ינאי דדרים התם מונתן בידה מי שיש אי דאתיא שתי שערות מאי בעיא גביה אלא לה יד לגרש את עלמה ילתה זו כו' לפי אותו טעם מגורשת על ידי אביה ד דהא אפילו פיקחת אביה מקבל את

*הני מילי לחומרא אבל לקולא לא וליהמנה לדידה מדרב המנונא יידאמר רב המנונא בהאשה שאמרה לבעלה גירשתני נאמנת חזקה אין האשה מעיזה פניה בפני בעלה יה"מ היכא דליכא דקא מסייע לה אבל היכא דמסייע לה מעיזה ומעיזה: בֹתני׳ סינערה המאורסה היא ואביה מקבלין את גימה אמר רבי יהודה אין שתי ידים זוכות כאחת אלא אביה מקבל את גימה בלבד וכל שאינה יכולה לשמור את גימה אינה יכולה להתגרש: גבו' במאי קמיפלגי רבנן סברי ידא יתירתא זכי לה רחמנא ורבי יהודה סבר במקום אביה יד דילה לאו כלום היא: וכל שאינה יכולה לשמור את גימה: ת"ר גייקמנה היודעת לשמור את גימה מתגרשת ושאינה יודעת לשמור את גימה אינה מתגרשת ואיזו היא קטנה יודעת לשמור את גימה כל שמשמרת גיםה ודבר אחר מאי קאמר א"ר יוחנן ה"ק כל שמשמרת דבר אחר מחמת גימה מתקיף לה רב הונא בר מנוח הא שומה בעלמא היא אלא אמר רב הונא בר מנוח משמיה דרב אָחא בריה דרב איקא יכל שמבחנת בין גימה לדבר אחר אמר רב יהודה אמר סרבי אםי יצרור וזורקו אגוז ונוטלו זוכה לעצמו ואין זוכה לאחרים חפץ ומחזירו לאחר שעה זוכה בין לעצמו ובין לאחרים כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי דא ודא אחת היא מאי דא ודא אחת היא אמר רב חסדא אחד זה ואחד זה זוכה לעצמו ואין זוכה לאחרים מתיב רב חיננא וורדאן סהכיצד משתתפין במבוי מניח את החבית ואומר הרי זו לכל בני המבוי

לחומרת. כי הא דרבי ילחק: בותנבי' היא ואכיה. או היא או אביה היא יש לה יד דהא גדולה היא ואביה נמי זכאי לקבלו ומ"מ יד דידה כדקיימא קיימא דהא גדולה היא ואם היתה יתומה °היא מהוה את עלמה והיא מקבלת את גיטה והשתא נמי לא שנא: גבז' יד דידה לאו כלום היא. דלגמרי אוקמה רחמנא ברשותיה כל

ימי נערות אלא א״כ ניסת: אינה מתגרשת. דכתיב ושלחה מביתוח מי שמשלחה ואינה חוזרת יצתה זו שמשלחה וחוזרת הכי דרשינן לה ביבמות בפרק חרש שנשא (דף קיג:) הלכך אפילו בקבלת אביה אינה מתגרשת: כל שמשמרת דבר אחר מחמם גיטה. שאם אבדה גיטה משמרת דבר אחר שאינו דומה לו וסבורה שהוא גיטה: הא שוטה בעלמה היה. וחין לך משלחת ש וחוזרת יותר ממנה דמדלא קתני שמשמרת שטר אחר מכלל דלאו שטר הוא אלא מידי דלא דמי ליה: [צרור וזורקו]. קטן שנותנין לו לרור חורקו וכשנותנין לו אגח כוטלו: זוכה לעלמו ואינו זוכה לאחרים. אם זיכה אדם לחברו דבר ע"י אותו קטן שמסר בידו החפן ואמר זכה בחפץ זה לפלוני לא זכה ואם בא הנותן לחזור חוזר: חפץ ומחזירו לחחר שעה. כשתובעין אותו ממנו: זוכה אף לאחרים. ומדרבנן: דח ודח. שתי תקנות אלו דינן שוה: מאי אחם היא. שניהם לוכות או שניהם שלא לוכות: וורדאן. מאנשי וורדניא מקום: משתתפין במבוי. להיות כל החלרות מוציאין לתוכו ויטלטלו בכולן: אם החבים. שהיין בתוכה לשיתוף דסתם שיתוף ביין: מחי בעיח גביה. הרי היא יולאת בסימנין: שיתופי מבוחות דרבנן. דמדאורייתא אין אסור להכנים ולהוליא אלא מרשות היחיד

הגהות הב״ח

(h) תום' ד"ה וכל שאינה וכו' וא"ר ילחק ל"ל ישמעאל:

מוסף רש"י

נערה המאורסה. הוא הדין לקטנה, והאי דפליגי בנערה להודיע כחו דר' יהודה (קדושין מג:). היא ואביה מקבלין את גיטה. או סיא או אביה, היא שהרי גדולה היא ויש לה יד ואמרה תורה ונתן בידה ואביה שהתורה זיכתה לו לקבל קידושיה ואיתקש יליאה להוייה, (ודוקא נערה אבל קטנה אביה ולא היא) ודוקא מן האירוסין אבל מן הנישואין היא ולא אביה, דמשנישאת אין לאכיה רשות כה (שם). אין שתי ידים זוכות כאחת. נגוף אחל שם. וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש. אפילו על ידי אביה, דהא שוטה היא, וא"ר ילחק ושלחה מביחו, מי שמשלחה ואינה חוזרת, ילתה זו שמשלחה וחוזכת. במחכח יבמות (קיג:) פרק מ שנשא (קדושין שם). מ את החבית. משלו את ירוב את יחובין עמ:). ומזכה להם על ידי בנו ובתו. ואומר להו הבלו חבית זו וזכו בה לשם כל בני מבוי (שם).

מוסף תוספות

א. דאף בנערה, פליג ואמר היא. רכנו קרשקש. ב. ולא היה ראוי שתהיה ברשות אביה כיון שהיא גדולה לכל דבר, אלא שזיכה לו הכתוב. מום׳ הכח״ש. ג. וא״כ לפ״ז גיטה אינה מתגרשת לא ע״י אביה ולא על ידיה. מוס׳ T. [ד]כיון שיש לה אב הרי יש לה יד. תוס׳ יבמות קיג: ד״ה

ימסה. ה. מדלא מפרש תלמודא מאי איכא בינייהו. מוס' הלח"ש נקדוטין שס. ו. אע"ג דסמוכה על שולחנו. מוס' נ"מ ינ: ד"ס רני יומנן, ו. שרגיל לפרנסו ואם לא יהיה מציאתו לאביו יש לחוש שלא יתן לו מזונות. מוס' עילונין עט: ד"ה ומוסה. ח. [ר]קטן לאו בר אקנויי הוא. לשכ"ל עירובין מט: ולא כפרש"י שפירש (בעירובין מט.) שאינו גובה העירוב לפי שאינו זוכה. מוס" כ"מ שס. ט. י"ל דהתם היינו טעמא משום דבמציאה ליכא דעת אחרת מקנה, אבל. כ"ן. ". הואיל דשייך באכילת פסחים וצריך להמנות עליו דכתיב (שמות יב) "שה לבית", אפיי קטן. מוס" קידושין מנ. ד"ה ליט.

אביה מקבל גיטה בלבד וכל שאינה יכולה לשמור את גיטה אינה יכולה להתגרש פי׳ נערה תקרא מבת י״ב שנה ויום אחד אם הביאה שתי שערות אבל קודם י״ב שנה ויום אחד אין חשובין סימנין אלא כשומא בעלמא וקטנה היא ואם לא הביאה שתי שערות אע״פ שיש לה י״ב שנים קטנה היא עד שתביא שתי שערות בתרתי בעי״ לשויה נערה שנים וסימנין ולאחר שבאה לכלל שנים והביאה שתי שערות אזי היא נערה וממתנת ו״ חדשים והיא בוגרת שאין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים בלבד ודוקא נקט נערה ולא קטנה ולא בוגרת שאם היא נערה שהיא אשה גדולה ויש לה דעת שאפילו אם לא היה

גיטה ותנא דבי ר׳ ישמעאל דמפיק

נמי לא מתקדש דוילאה והיתה כתיב דאיתקש הויה ליליאה ולפי זה לא מיתוקמא הך סיפא דכל שאינה יודעת כו' ביש לה אב כר"י

ינ) שית וכבר עשר כל חד לפום חורפיה כדאמרי׳ לקמן וכנגדן בקטנה מתגרשת והשתא אי שיעורא דרב יהודה דאמר חפץ ומחזירו

לאחר שעה קודם לשיעורא דפעוטות היה סברת רב יהודה אפכא לגמרי מדרב חסדא דלרב יהודה זוכה לאחרים קודם שיהא מקחו

טעמא החם בשעה שהוא מולאה מריצה אצל אביו צריך לומר דמהאי טעמא לכל דבר ידו כיד אביו ועל חנם דחק לומר ר"ח דשפחה אוכלת

בשכרה דנראה דלא חשבינן יתום ידו כיד בעל הבית בשביל שהוא סמוך על שלחנו אלא דוקא בבנו דכל הסמוכין על שלחן בעל הבית אין מניאתם שלו ובתו נראה דאפי׳ אין סמוכה על שלחן אביה מניאתה שלו משום איבה דלמא מסר לה למנוול ומוכה שחין כדאיתא בפ׳ נערה

(כחובות דף מו.) דטעמא משום איבה שייך אפי׳ אינה סמוכה על שלחנו ואף בנערה עד שתיבגר ולריך ליזהר שלא לזכות ערוב ע"י בנו אפי׳

גדול אם סמוך על שולחנו דקיי"ל כר' יוחנן לגבי שמואל דלאו גדול גדול ממש ואין לחמוה דהכא אמר שפחה שהיא קטנה זוכה בעירוב ובפ'

מי שהוליאוהו (עירובין דף מט:) אמרי׳ דלשמואל דאמר עירוב משום קנין קטן לא דהתם דאית ליה בית לקטן קאמר ה: שאבר שתופי מבואות

דרבגן. משמע דרב יהודה ורב חסדא פליגי אי זוכה לאחרים מדאורייתא או לא ואע"ג דמציאת חרש שוטה וקטן לא הוי גזל אפילו לרבי יוסי אלא מדבריהם מ הכא דדעת אחרת מקנה אותם שאני וא"ת והא זכיה היא מטעם שליחות ואין שליחות לקטן מאתם גם אתם (קידושין מא:) וי"ל

דאין למעט קטן משליחות מקרא דתרומה אלא במילתא דליחיהיי כגון תרומה דליתיה בתרומה דנפשיה אבל בזכיה כמו שזוכה לעצמו זוכה

נמי לאחרים וא"ת תקשי ליה לרב יהודה הא דאתרי׳ בריש האיש מקדש (שם דף מב.) איש זוכה ואין קטן זוכה וי"ל דהתם לא מיירי בדעת

אחרת מקנה אותו אלא לאשמועינן דפסח שלו אינו יכול להמנות אחרים עליו דסלקא דעתין שיוכל להמנות משום דשה לבית אבות דאורייתא והוי לענין פסח כמו גדול' אי נמי היא גופה קמ"ל דשה לבית אבות לאו דאורייתא ואין לו כח לזכות בו לא לאחרים ולא לעלמו:

לרשות הרבים: אשתיק וורדאן. נאלם שלא השיב תשובה על תירוץ זה: מערימיו

> לאו דלא אתיא שתי שערות וקתני זוכה לאחרים שאני שיתופי מבואות דרבנן אמר רב חסדא אישתיק וורדאן מאי הוה ליה למימר ® "כל דתקון רבנן בעיו מושלחה לא פליג עליה אלא בהא דמפיק מקרא אחרינא אבל משמע דליכא בינייהו מידיה וטעמא כיון שיש לה אב הוא שומרה מלחזור ועוד דבירושלמי (יבמות פי"ד ה"א) בהדיא קורא אותה שיש לה אב יכולה לשמור את גיטה א"כ מתגרשת על ידי אביה לכולי עלמא דהא לא מלרכי הכא

אלא שתהא יכולה לשמור את גיטה וכן נראה דאי כשאינה יכולה לשמור את גיטה אינה מתגרשת אפי׳ ע״י אביה א״ר לענין קדושין אלא כרבנן דלר"י מאי איריא אינה יודעת לשמור את גיטה דאינה מתגרשת על ידי עצמה אפילו יודעת לשמור אינה מתגרשת על ידי עצמה אבל באין לה אב מיתוקמא שפיר כרבי יהודהים: בא שמבחנת בין גישה אדבר אחר. היינו כפעוטות ופעוטות היינו כבר מקח וממכרו ממכר ולרב חסדא הוה אפכא דפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר ואינן זוכים לאחרים עד שיביאו שתי שערות לרב חסדא מדפריך עליה משפחה שלא הביאה שתי שערות: אלא דאו דדא אתיא שתי שערות. וא״מ מאי שנא שפחה מבנו ובתו הקטנים דאין מזכה על ידם ואור"ת דלרבי יוחנן דאמר בפ"ק דב"מ (דף יב:) גבי מציאה לא גדול גדול ממש [כו'] אלא גדול הסמוך על שלחנו של אביו הוא קטן הוא הדין כאן אבל שפחהי בשכר טורחה אוכלת ולשמואל דאמר התם קטן קטן ממש ומפרש